

10. INSTEMMEN MET:

- 1. DE JAARREKENING 1999 DRECHTWERK (bijl. nr. 105)**
- 2. DE ONTWERP-BEGROTING 2001 DRECHTWERK EN**
- 3. WIJZIGEN BEGROTING 2000 DRECHTWERK (bijl. nr. 106)**

De heer SPIGT: Mijnheer de voorzitter. Ongeveer een jaar geleden spraken wij ook over Drechtwerk en toonden wij een vrolijk gezicht, want er was sprake van een wenkend perspectief en een groeiend bedrijfsresultaat. Ons optimisme is nu, een jaar later, verdwenen omdat ons op een heel rare manier een realistische jaarrekening is voorgelegd.

De hele advisering van KPMG met betrekking tot de reorganisatie van Drechtwerk en de scenario's die ons zijn voorspeld blijken uiteindelijk toch niet de waarde te hebben die wij van een adviesbureau zouden mogen verwachten. Dit geldt temeer omdat na een half jaar al moet worden erkend dat het allemaal te optimistisch en te mooi is voorgesteld. Gezien deze situatie heb ik het college gevraagd nog eens goed te bekijken hoe met dit soort adviesbureaus en de beoordeling van uitgebrachte adviezen moet worden omgegaan opdat wij hierover uiteindelijk een goed standpunt zullen kunnen innemen en wij in de toekomst niet meer met dit soort verrassingen zullen worden geconfronteerd.

Een tweede punt is dat het meerjarenperspectief van Drechtwerk ons zorgen baart. Het negatieve eigen vermogen blijft in feite gewoon gehandhaafd, het blijft negatief en er is ook geen zicht op verbetering. De discussie over het wegvallen van de gemeentelijke bijdrage staat eigenlijk prominent op de agenda, dit staat althans in de voorstellen en daarover zullen wij met elkaar moeten praten. In deze zin steun ik ook de in de commissie welzijn door de VVD-fractie gedane uitspraak, dat dit voor haar zeker een onderwerp is waarover gediscussieerd kan worden en zij hierop in eerste instantie zeker niet afwijzend zal reageren. Wij steunen dus het initiatief dat de VVD in dezen in de richting van Drechtwerk genomen heeft.

Dan blijft nog staan dat het op orde brengen van de zaak in onze visie een heel belangrijke stap zal moeten zijn, die nog dit jaar tot resultaten zal moeten leiden. Ten eerste hebben wij hierbij te maken met de bestuursstructuur. Ik zou graag willen weten hoe in de discussie over de bestuursstructuur de stand van zaken is. Het vorig jaar is gezegd dat de bestuursstructuur zal veranderen en wij zouden hierover in de lijn van de commissie die zich hierover uitgesproken heeft toch wel afspraken moeten

maken, dit zeker in het licht van het zinnetje in het stuk over de millenniumkosten en het tot uitdrukking komen van de solidariteit tussen de betrokken gemeenten in het gewoon betalen van de kosten die Drechtwerk moet maken. Ik vind dat uitermate mager, zeker als dit wordt afgezet tegen de sociale taak en taakstelling die Drechtwerk primair heeft in het kader waarvan mensen die niet op een andere plek zelfstandig op de arbeidsmarkt aan de slag kunnen toch kunnen werken, waarbij zij heel veel arbeidsvreugde beleven. Ik denk dan ook dat handhaving van een instelling als Drechtwerk in onze stad van groot belang en absoluut noodzakelijk is. Het is leuk met elkaar te discussiëren over het bedrijf en het financieel gezond opereren van een organisatie als Drechtwerk, maar wij weten dat het door Drechtwerk concurreren op een toch zeer krappe markt niet lukt. Dit lijkt mij dan ook een zaak waarover door het college met het bestuur en ook met de Minister zal moeten worden gesproken, uitgaande van de vraag hoe wij moeten omgaan met onze minder-validen die wij graag aan het werk willen houden, waarvoor een organisatie als Drechtwerk van vitaal belang is, niet alleen voor onze stad maar zeker voor de mensen om wie het gaat.

De heer BLEIJERVELD: Mijnheer de voorzitter. Ik zal proberen niet in herhaling te treden.

De Jaarrekening 1999 van Drechtwerk geeft eigenlijk alleen maar een positief resultaat te zien omdat door onverwachte incidentele baten een positief saldo is ontstaan, maar wat voor ons vooral belangrijk is, is de situatie in 2001. In de Wet Sociale Werkvoorziening is wijziging gekomen, waardoor de criteria tot een hogere drempel voor plaatsing bij de sociale werkvoorziening leiden. Dat wil ook zeggen dat een uitstroom van mensen naar het reguliere bedrijfsleven op gang komt. Normaal gesproken wordt door de mensen die in het sociale-werkvoorzieningsverband werkzaam zijn ongeveer 25% van de normale productiekosten opgebracht en als dat percentage lager wordt, wil dat zeggen dat ergens bezuinigd moet worden, dat er op een gegeven moment ergens ruimte moet komen om het lager geworden percentage aan te vullen. Daarover maken wij ons zorgen.

De sociale werkvoorziening is, zoals de heer Spigt al heeft opgemerkt, met een bepaalde doelstelling opgezet, een doelstelling die alleen kan worden verwezenlijkt als er voldoende begeleiding is, maar op de begeleiding zal waarschijnlijk ook bezuinigd moeten worden. Daarover willen wij graag eens praten, waarbij zal moeten worden bekeken of de doelstelling nog wel op de juiste manier te verwezenlijken is. Bij een teruggang van het aantal potentiële cliënten van de sociale werkvoorziening kan gezegd worden dat een deel kan worden geprivatiseerd, de hele werkvoorziening kan worden verkleind of de doelgroep kan worden verbreed. De laatste keuze is door Drechtwerk gemaakt, maar wij vragen ons af hoe het nu in de praktijk gaat, of de begeleiding van de mensen die bij Drechtwerk werken wel overeind blijft staan. Als fractie van de VVD willen wij graag een keer praten over de gang van zaken bij Drechtwerk, met name over de begeleiding van de mensen die daar werken en wij zijn ook bereid te praten over de bijdrage van de gemeente en de afspraken die wij daarover hebben gemaakt.

Mevrouw DE SMOKER-VAN ANDEL: Mijnheer de voorzitter. De door de heer Spigt uitgesproken zorg over de adviezen van het hierbij betrokken adviesbureau deel ik.

De fractie van ECO Dordt wil hierbij ook het belang onderstrepen van de komende risiconotitie. Deze notitie zal op een aantal gebieden duidelijkheid moeten verschaffen, allereerst over de toekomst. De directeur erkende in de laatste commissievergadering dat marktgericht werken een vereiste is en moet zijn. De divisie verpakkingen zal zich meer moeten gaan richten op de non-food sector. Wij kunnen ons voorstellen dat behalve voor deze divisie toch wat gericht naar de markt zal moeten worden gekeken en bezien zal moeten worden waarop misschien kan worden ingespeeld. Verder zal de notitie duidelijkheid moeten verschaffen over de financiën. Het negatieve eigen vermogen is nu al een grote zorg, tevens worden wij door de nieuwe regels van de rijksoverheid geconfronteerd met een grote aanslag als gevolg van de nieuwe regeling voor de vakantie-uren en het eerder genomen besluit per 2003 met de gemeentelijke bijdrage te stoppen verslechtert het meerjarenperspectief ook nog eens een keer. Daarom zijn ook wij bereid - destijds waren wij dat ook al - de discussie hierover met open vizier in te gaan om de mensen die werkzaam zijn bij Drechtwerk zoveel als mogelijk is een loopbaan te geven. Wij spreken hierbij wel de hoop uit dat andere deelnemende gemeenten dit standpunt delen en wij niet weer in een discussie terecht zullen komen als waarvan nu sprake is met betrekking tot de millenniumkosten.

De heer MOSTERT: Een enkele opmerking, mijnheer de voorzitter. Ten eerste de opmerking dat wij

grote zorgen hebben over het negatieve vermogen van Drechtwerk. Dat is een korte opmerking, maar hetgeen waarmee wij hierbij te maken hebben is nogal veelomvattend.

Eerder is in commissieverband gesproken over de bijdrage van de gemeente en zelfs over het afbouwen van de gemeentelijke bijdrage, een discussie die naar mijn gevoel blijkbaar ook in het college en in een enkele partij in deze raad aan de orde is of was. Wij staan - dat wil ik met nadruk zeggen - op een goede bedrijfsvoering van Drechtwerk. Drechtwerk zal naar onze mening zoveel mogelijk de eigen broek moeten ophouden, dat is essentieel, maar het is ook een feit dat hierbij een groot maatschappelijk belang in het geding is, waardoor de gemeente als er financiële problemen zijn haar verantwoordelijkheid uiteindelijk niet zal kunnen ontlopen. Dat willen wij duidelijk gesteld hebben. Drechtwerk heeft al jarenlang een sociale taak en mede daarom moeten wij uiterst voorzichtig met deze instelling omgaan, maar een gezonde bedrijfsvoering is ook voor Drechtwerk een vereiste.

Mevrouw ROUWENHORST-VAN GAASBEEK: Mijnheer de voorzitter. De bezorgdheid over Drechtwerk die door de vorige sprekers is geuit hebben wij natuurlijk ook, vooral als ik mij realiseer dat ik de afgelopen tien jaar vrijwel elk jaar zorgelijke opmerkingen over Drechtwerk heb moeten maken. De gang van zaken bij Drechtwerk is al jarenlang een probleem dat in feite alleen maar groter wordt. De jaarrekening 1999 sluit weliswaar met een zij het miniem positief saldo, maar het saldo is alleen positief omdat er een paar eenmalige meevallers zijn geweest en omdat de reorganisatie op een heel andere manier wordt uitgevoerd dan was gepland. Bijvoorbeeld de inkrimping van de ambtelijke formatie vindt niet plaats zoals de bedoeling was en we moeten ook constateren dat de planning waarvan sprake is geweest echt van geen kant is gehaald. Ik begrijp dan ook heel goed dat de begroting voor volgend jaar ook niet al te positief kan zijn, vooral ook niet omdat het niveau van de werknemers van Drechtwerk een steeds lastiger factor wordt waardoor veel meer begeleiding nodig is. Vandaar ook dat ik er begrip voor heb dat de inkrimping van de ambtelijke formatie achterblijft bij de planning, maar dit is toch wel een duidelijk zichtbaar probleem. Gepland is dat eind 2002 met de gemeentelijke bijdrage zal worden gestopt, maar ik wil hierbij onder de aandacht brengen dat dit nog altijd een open-eindregeling is waarbij de gemeenten ook nog altijd de eindverantwoordelijkheid moeten dragen om ervoor te zorgen dat een bedrijf als Drechtwerk blijft voortbestaan. Het schiet mij dan ook evenals de heer Spigt behoorlijk in het verkeerde keelgat dat bepaalde gemeenten niet eens zo solidair zijn geld dat zij voor de millenniumwisseling van het rijk hebben gekregen aan Drechtwerk over te dragen. Ik vraag mij af wat het bestuur van Drechtwerk doet om die gemeenten te dwingen hierin toch solidair te zijn en dit geld alsnog af te dragen. Het gaat uiteindelijk om f 150.000,- en voor een bedrijf dat zozeer in de problemen zit, is zo'n bedrag zeker belangrijk.

Het is duidelijk dat Drechtwerk de komende tijd constant in de risicoparagraaf van de gemeentelijke begroting zal blijven staan. Dat vind ik echt heel jammer, maar het voortbestaan van Drechtwerk is wat ons betreft heel wat waard.

De heer DE PEE: Mijnheer de voorzitter. Wat is voor een stad als Dordrecht de hoofdlijn als reactie op de jaarrekening van Drechtwerk? De hoofdlijn zou volgens ons moeten zijn dat wij onze sociale werkvoorziening op basis van democratische besluitvorming willen helpen bij de omzetting naar een arbeidsontwikkelingsbedrijf, maar wij willen hierbij benadrukken dat het economisch rendement voor ons niet voorop staat. Dat zou ook voor de meerderheid van deze raad zo moeten zijn omdat wij een verantwoordelijkheid hebben voor allen die niet of niet meer kunnen meekomen in de hedendaagse maatschappij. Wel wil ik benadrukken dat verantwoordelijkheid nemen ook betekent dat wij onze verantwoordelijkheid in de vorm van een bijdrage in de kosten moeten erkennen. De gemeenten die zich met Drechtwerk verbonden voelen stel ik dan ook voor hun deel van de kosten te betalen, waarbij het gaat om een bedrag van f 157.000,-. Ook deze gemeenten dragen een verantwoordelijkheid voor allen die maatschappelijk geholpen moeten worden. De gemeente Dordrecht draagt haar deel van de lasten en zo hoort het ook omdat wij hiermee werken aan de kwaliteit van onze maakbare samenleving. Dat zouden er meer moeten doen.

Mevrouw VAN DER LOOS (wethouder): Mijnheer de voorzitter. Allereerst dank ik de sprekers voor de benadering van de positie die Drechtwerk in de stad en de regio als sociale werkvoorziening heeft en voor het feit dat de financiële positie van Drechtwerk, waarover wel terecht bezorgdheid is uitgesproken, niet als dominant naar voren is gebracht.

In de richting van de heer Spigt wil ik opmerken dat, toen wij het vorig jaar over de jaarrekening en de begroting van Drechtwerk spraken, ook al sprake was van een uitermate bijgesteld perspectief en het ook toen al om veel minder ging dan oorspronkelijk was geschetst. Overigens was het adviesbureau dat hierbij betrokken is geweest niet KPMG maar Twijnstra & Gudde.

De heer SPIGT: Ik haal ze af en toe wel eens door elkaar.

Mevrouw VAN DER LOOS (wethouder): Ik vind dat wij terughoudend moeten zijn met het inschakelen van adviesbureaus, maar destijds hadden wij in de gegeven situatie absoluut geen andere keus dan het in de arm nemen van een adviesbureau. Toen de plannen en de geschetste perspectieven eenmaal op tafel lagen vroegen echter ook onze eigen adviseurs zich al af wat het realiteitsgehalte ervan was. Op verzoek van de heer Fluit heeft VB daarom ook nog eens bekeken of een en ander een beetje deugde, op basis van de gegevens die toen op tafel lagen kwam VB tot de conclusie dat het deugde, maar dat neemt niet weg dat wij teleurgesteld zijn over het feit, dat de aanpak veel moeizamer verloopt en veel minder geld genereert dan destijds is geschetst. Dat heeft twee redenen, in de eerste plaats was het effect van de markt nog niet zozeer aanwezig en ten tweede hadden wij destijds nog het idee dat wij iets zouden kunnen doen met de door de heer Bleijerveld genoemde verbrede instroom als gevolg van de destijds nog niet zo bekende effecten van de nieuwe wet. Allerlei oplossingen die destijds aan de orde waren zijn in drie à vier jaar tijd geheel verdwenen, wat ik bijzondere jammer vind. Ik zou liever hebben gezien dat de afronding van de reorganisatie en de effecten van de nieuwe wet wat meer uit elkaar zouden hebben gelegen dan het geval is geweest, want het één loopt nu in feite in het ander over.

De slechte eigen vermogenspositie van het bedrijf komt hieruit ook voort. Wij dachten destijds dat zoveel verdiend zou kunnen worden dat het laatste stukje van de reorganisatiekosten door Drechtwerk zelf zou kunnen worden betaald. Eerst zouden de gemeenten gecompenseerd worden als de effecten van de reorganisatie zouden meevallen en het laatste stukje van wat zou worden verdiend zou bij het bedrijf blijven. Wij zagen dat als een prikkel, als een mogelijkheid om te bereiken dat Drechtwerk ook voor het halen van de laatste miljoenen nog het nodige zou doen, maar inmiddels is gebleken dat de laatste miljoenen zijn blijven hangen. Daardoor is een heel bijzondere situatie aan de orde in verband waarmee wij bij de commissiebehandeling hebben afgesproken dat wij de financiële positie en de toekomst van Drechtwerk en ook de strategie met betrekking tot het bedrijf aan het eind van het jaar in hun onderlinge samenhang zullen bespreken.

Het andere grote punt wordt gevormd door de effecten van de nieuwe wet en de doelstelling van het Ministerie met betrekking tot de positie en de omvang van de sociale werkvoorziening. Als de doelgroep wordt aangescherpt heeft dat voor de bedrijfsvoering uitermate complicerende effecten en de ene na de andere Minister straalt ook uit - wij hebben er inmiddels al een paar gehad - dat regulier werk nummer één is en werken in de sociale werkvoorziening nummer twee. De doelstelling is zoveel mogelijk mensen buiten de beschermde omgeving van de sociale werkvoorziening te houden. Op zichzelf vind ik daar helemaal niets verkeerd aan, als mensen dat aankunnen is dat gewoon goed, maar dat betekent wel dat bij de SW minder mensen aan het werk zijn die bovendien minder kunnen. De mensen die nu instromen zijn, als ik het zo onparlementair mag zeggen, niet meer de mongolen en mensen die een arm of een been missen. Het zijn mensen met andere psycho-sociale problemen en voor de begeleiding van deze mensen moet ook een nieuwe deskundigheid ontwikkeld worden. Regelmatig werken is voor deze mensen ook veel moeilijker op te brengen. Aan de bedrijfsvoeringskant zijn dan ook nog ongelooflijke hoeveelheden werk te verzetten, maar dit is wel de realiteit die op de sociale werkvoorziening af komt. Ik hoop dat wij de resultaten van de pilot, die naar ik meen ook in de begroting is genoemd, zullen kunnen benutten om te laten zien dat wij kunnen werken zoals de Minister dat graag wil waar wij, het bestuur en volgens mij ook de raad, inhoudelijk volledig achter staan. Drechtwerk zal dan echt een arbeidsontwikkelbedrijf worden, dat zich vooral richt op de mensen in de SW en niet zozeer op de business. Dat zal natuurlijk wel effecten hebben, zeker voor een zo grote werkvoorziening als de onze - niet alleen groot voor wat betreft het aantal mensen maar ook in gebouwen -, maar ik kan mij niet voorstellen dat, als wij de door de Minister gewenste lijn volgen, de rekening uitsluitend op het bord van de gemeente terecht zal komen. Als dat het geval zou zijn, kunnen wij de sociale werkvoorziening gewoon niet zo uitvoeren als wij dat ideologisch gewenst vinden. Voordat de rekening enorm zal zijn opgelopen, moeten wij dit natuurlijk wel onder ogen zien.

Voorts nog een enkele opmerking over de bestuursstructuur. Wij hebben naar aanleiding van de

financiële perikelen gediscussieerd over de vraag of tot privatisering van het bedrijf zou moeten worden overgegaan. Linksom en rechtsom is naar een eventuele privatisering gekeken, maar als wij vooral tot privatisering zouden overgaan vanuit de gedachte dat de financiële risico's beperkt moeten worden, is een NV, een BV of welke andere rechtsvorm dan ook een uiterst beperkte oplossing omdat de gemeenten toch altijd gezamenlijk voor de SW verantwoordelijk blijven. In elk geval hebben wij voor dit moment nog niet voor privatisering gekozen, maar om een aantal redenen hebben wij wel gekozen voor een professioneel klankbord voor de directie. Om dat mogelijk te maken zullen wij nog commissarissen toevoegen en bij de komende aanpassing van de statuten zal ook worden gepoogd een oplossing aan te dragen voor de bestuurlijke onderlinge verhoudingen. Dat is een uiterst lastig onderwerp, een aantal juristen en accountants heeft er inmiddels al naar gekeken om een vorm te vinden die enig houvast geeft, maar waterdicht is het niet. De stemverhoudingen zouden hiervoor moeten worden veranderd, maar daarmee wordt door de andere gemeenten natuurlijk niet ingestemd. Als de statutenwijziging aan de raad wordt voorgelegd moeten wij er nog maar eens goed naar kijken.

Tenslotte nog een reactie op de opmerkingen over de millenniumbijdrage. De gemeenten hebben van het rijk een bedrag gekregen om hun sociale zekerheid millenniumproof te maken en een aantal gemeenten heeft gezegd, dat het geld dat zij hiervoor hebben ontvangen is opgegaan aan het millenniumproof inrichten van de sociale diensten. Ik heb een- en andermaal een moreel appel gedaan op mijn collega's in het bestuur en door een aantal gemeenten is inmiddels ook betaald, waarmee ik overigens niet wil zeggen dat dit één op één is toe te schrijven aan het morele appel dat ik op de gemeenten heb gedaan. Ik hoop dat ook de andere gemeenten nog over de brug zullen komen.

De heer SPIGT: Nog één vraag naar aanleiding van hetgeen door de wethouder is gezegd over de bestuursstructuur en het beslissingsmodel waarover wij het hebben. Ik zou graag zien dat de bestuursstructuur en het beslissingsmandaat in ieder geval geregeld zullen zijn voordat de discussie zal worden gevoerd over de vraag hoe het nu verder moet gaan met Drechtwerk en hoe de centen moeten worden verdeeld. Anders voel ik al helemaal aankomen dat wij in deze raad wel vrij eensgezind warme woorden kunnen spreken over de wijze waarop met Drechtwerk moet worden omgegaan, maar andere gemeenten die voor hun eigen burgers eveneens profijt van deze voorziening hebben zich uiteindelijk niet aan gemaakte afspraken zullen houden, waardoor wij in een zeer bedenkelijke discussie terecht zullen komen. Dit moet geregeld zijn voordat wij toe zijn aan de discussie over de verdeling van de centen of de verdeling van de pijn.

Mevrouw VAN DER LOOS (wethouder): Van de belangrijkste aanpassingen heb ik er zoëven twee genoemd. Binnen de huidige stemverhoudingen zijn formuleringen voor calamiteiten en dergelijke gevonden, geprobeerd is aan hetgeen wij aan solidariteit kunnen opbrengen een bepaalde vorm te geven, maar het is vooral een kwestie van willen. De formele stembevoegdheden zijn gerelateerd aan het aantal geplaatste werknemers. Als zou worden uitgegaan van een stemverhouding naar het aantal inwoners per gemeente heeft de gemeente Dordt natuurlijk altijd de meerderheid en daarvoor is destijds niet gekozen. Een stemverhouding op basis van het aantal inwoners per gemeente zou de enige manier zijn om tot een echt goede aanpassing te komen, maar zo'n aanpassing krijgen wij er nooit door. Wij hebben geprobeerd datgene wat ons bindt zo goed mogelijk te verwoorden, ook voor situaties waarin zich problemen voordoen. De raad krijgt de aangepaste statuten zo snel mogelijk te zien. Wat mij betreft had dat al moeten gebeuren en ik ga er nu echt achteraan.

Zonder hoofdelijke stemming wordt conform het voorstel van burgemeester en wethouders besloten.